

تحلیل کارشناسان از چرایی گسترش فقر در ایران، به‌رغم آنکه پنجمین کشور ثروتمند دنیا از لحاظ منابع است؛

فساد و ناکارآمدی‌ها اقتصاد را غارت کرده است

رامتین موتقی

فقر عمومی مردم با وجود منابع طبیعی گسترده ایران، در چند سال اخیر نمود عینی تأسفباری دارد. بنابه برخی آمارها، ایران پنجمین کشور ثروتمند دنیا از نظر منابع طبیعی و معدنی است اما نامی از ایران در لیست کشورهایی که در آمد سرانه بالایی دارند، نیست و بدتر اینکه در چندین سال اخیر بیشتر به عنوان کشوری فقیر شناخته می‌شود.

از بسیاری از منابع که اصلا استفاده‌ای نمی‌شود و اگر هم بشود، منابع در اختیار درصدی باین قرار می‌گیرند و تقریباً ۹۸ درصد مردم از منابع کشور بی‌ بهره هستند. حتی اندک منابعی که در بودجه دولت برای مردم کنار گذاشته شده، به بهانه کسری بودجه در حال حذف شدن است اما بودجه نهادهای مذهبی و نزدیک به قدرت دست نخورده باقی مانده‌اند. گویی که وظیفه دولت تامین منافع مردم نیست و باید مردم را بخل و خرج نهادهای مذهبی باشد.

اما دلایل گسترش فقر در ایران با وجود این منابع غنی چیست و چرا ساختار اقتصادی ایران زمینه‌ساز چنین توزیع نابرابری شده است؟

فقر ریشه در فساد و ناکارآمدی دارد

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره علل گسترش فقر در ایران عنوان کرد که در این کشور حساب و کتابی نیست و هم فساد وجود دارد هم ناکارآمدی.

گزارش

به‌رغم تکذیب مقامات:

اروپا قصد دارد هواپیمایی ایران ایر را به اتهام ارسال موشک بالستیک به روسیه تحریم کند. این تحریم پیامدهای متعددی برای ایران خواهد داشت که از جمله آنهایی می‌توان به احتمال تحریم ورود هواپیماهای ایران ایر به آسمان هشت کشور اروپایی اشاره کرد. به گزارش تجارت‌نیوز، تحریم‌ها علیه ایران ادامه دارد. گویا قرار نیست سناریو «دیپلماسی فدای میدان» دست از گریبان مردم ایران بکشد. مردمی که به دلیل تورم افسار گسیخته و فرسودگی ناوگان حمل و نقل مدت‌هاست در تهیه بلیط هواپیما و رفع نیاز خود برای استفاده از هواپیماهای مسافری با مشکلات عدیده‌ای مواجه‌اند، این بار نیز باید تحریم دیگری را تحمل کنند و احتمالاً از ورود به هشت کشور اروپایی حداقل با هواپیماهای ایران ایر منع شوند.

وزارت خارجه آلمان به نمایندگی از تروئیکای اروپایی یعنی آلمان، فرانسه و انگلیس، طی بیانیه‌ای بیستم شهریور اعلام کرد ایران به اس موشک بالستیک به روسیه طی جنگ روسیه و اوکراین متهم بوده و شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران را به همین دلیل تحریم می‌کنند. در کنار خبر تحریم شرکت

فقر عمومی مردم با وجود منابع طبیعی گسترده ایران، در چند سال اخیر نمود عینی تأسفباری دارد. بنابه برخی آمارها، ایران پنجمین کشور ثروتمند دنیا از نظر منابع طبیعی و معدنی است اما نامی از ایران در لیست کشورهایی که در آمد سرانه بالایی دارند، نیست و بدتر اینکه در چندین سال اخیر بیشتر به عنوان کشوری فقیر شناخته می‌شود.

حاج اسماعیلی با تأکید بر اینکه

درباره علت اختصاص منابع بودجه به نهادهای مذهبی تصریح کرد: تفکر حاکم اینست که کشور مال عده‌ای محدود حاکم است و وقتی مال آنهاست، منابع را به افراد، نزدیکان، وابستگان و سرسپردگان خود اعطای کند.

سیاست‌ها و برنامه‌های کلان کشور توجهی به مردم ندارد

همچنین یک کارشناس حوزه رفاه اجتماعی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» درباره علل گسترش فقر در ایران بیان کرد: اگر بخواهیم به فقر ریشه‌ای بپردازیم، باید بگوییم که در سیاست‌ها و برنامه‌های کلان کشور، به مردم توجه کمی شده است.

حمید حاج اسماعیلی با عنوان اینکه به لحاظ فلسفه سیاسی حکومت‌ها و دولت‌ها شکل می‌گیرند تا نیازهای مردم را برطرف کنند و مبنای آن رفاه و سعادت را برای آسایش و پیشرفت مردم فراهم کنند، اضافه کرد: متأسفانه در کشور ما مردم کمتر مورد توجه بودند و بسیاری از انتقادهایی که به وضعیت امروز وارد است، از همین منظر است که مردم ناراضی شده‌اند، مشکلات خیلی پیچیده شده و عوارض اجتماعی از جمله فقر، گسترش پیدا کرده و تمام این مسائل ناشی از بی‌توجهی به مردم، عدم برنامه‌ریزی و مردم محوری در برنامه‌های کلان کشور است.

او اشاره به اینکه طی دو دهه اخیر میزان گسترش فقر در کشور بسیار زیاد شده و اکثر برآوردها و پیش‌بینی‌هایی که خود سازمان‌ها و نهادهای حاکمیتی در خصوص تعداد فقر در ایران بیان می‌کنند بیش از ۳۰ میلیون از جمعیت کشور را نشان می‌دهد که رقم بسیار بالایی است و بیانگر اینست که بیش از ۴۵ درصد با نیمی از جمعیت ما نیازمند حمایت‌های جدی هستند چون درآمد آنها کفاف زندگی آنها را نمی‌دهد، درباره دیگر دلایل افزایش فقر گفت: بعد از انقلاب کشور درگیر پدیده‌های سختی مانند جنگ و چالش‌های جدی با غرب شد و به تبع این روند، توسعه کشور که می‌توانست تولید ثروت، افزایش رفاه عمومی و درآمد سرانه عمومی را به دنبال داشته باشد، اتفاق نیفتاد.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی تصریح کرد که یکی از مشکلاتی که روند فقر را تشدید کرده، نظام و ساختار حقوق دستمزد است چون اکثریت مردم کشور با حقوق بگیر در بخش کارگری، کارمندی و بازنشستگی هستند.

حاج اسماعیلی ادامه داد وقتی که ساختار دستمزد توانمند نیست و مکانیسم‌های آن بر اساس شرایط اقتصادی عمل نمی‌کند، خودبه‌خود سطح درآمد‌های مردم تنزل پیدا می‌کند چون شرایط اقتصادی در

احسان سلطانی

«با توسعه ایرانی» از منابع طبیعی کشور می‌توان در کاهش نابرابری استفاده کرد، اما هدف سیاست‌گذار این نیست که نابرابری کم شود بلکه هدفش اینست که عده‌ای که به قدرت متصلند یاد را ساختار قدر تند، از این منابع استفاده حداکثری کنند

نوسان است و هر روز گرانی و تورم تشدید می‌شود و اگر تناسبی بین پرداخت حقوق و دستمزد و در عین حال نیازهای مردم برقرار نکنیم، خود به‌خود روند فقر شکل می‌گیرد و گسترش پیدا می‌کند.

او تأکید کرد: در ابتدا مسئله دستمزد بیشتر در حوزه کارگری مطرح بود زیرا مکانیسم‌ها در حوزه کارگری ضعیف است و دولت چون خودش مستقیماً با کارگران در ارتباط نیست و به اصلاح قانونی، بودجه‌ای که صرف پرداخت حقوق و دستمزد کارگران می‌شود، از بخش خصوصی است؛ دولت کمتر به درآمد و معیشت مردم و به حمایت‌های رفاهی اهمیت می‌دهد. این روند انتقار ادامه پیدا کرد که به دستمزد ده‌ای حوزه بازنشستگی و کارمندی نیز رسید.

استفاده از منابع در گرو تغییر راهبرداست

حاج اسماعیلی با اظهار اینکه قطعاً منابع کافی در کشور داریم و ایران به نسبت جغرافیایش منابع طبیعی گسترده‌ای دارد، یادآور شد: نه فقط نفت بلکه ذخایر معدنی بسیار گسترده‌ای داریم و در عین حال ایران ظرفیت‌ها و فرصت‌های گردشگری زیادی هم در حوزه‌های آثار باستانی، زیبایی‌های طبیعی و گردشگری مذهبی و سلامت دارد. او تأکید کرد که به نسبت جمعیت کمی که مقابل منابع طبیعی داریم، باید رفاه عمومی خوبی داشته باشیم اما متأسفانه چالش‌های زیادی هست که به هر حال با انتخاب راهبردهای کلان فعلی کشور، باعث معقول ماندن این شرایط شده.

این کارشناس در پایان خاطر نشان کرد: ما نیازمند تغییر رویکرد برای کشور هستیم، در برخی از حوزه‌ها که به نفع منافع ملی ما نیست سرمایه‌گذاری افراطی کردیم و بخش زیادی از منابع کشور هزینه‌اموری شده که به نفع منافع ملی کشور نیست. اصلاح راهبرد کشور و رویکردهای اجرایی نیز نیازمند تازش نخبگان سیاسی، مسئولین رده بالا و کارشناسان است.

عده‌ای رانت‌خوار، «خودی» شده‌اند

این کارشناس همچنین درباره دلایل افزایش نابرابری عنوان کرد: سوءمدیریت، فسادها و ناکارآمدی‌ها هم به چالش‌ها اضافه و باعث شده که منابع کشور به درستی و بر

اساس انصاف و حق، توزیع و تقسیم نشود و بسیاری از جمعیت مردم، که حقوق بگیران هستند، دچار مشکل اساسی شوند.

حاج اسماعیلی با تأکید بر اینکه رویکردهای اشتباه باعث نابرابری در توزیع منابع شده، ادامه داد: وقتی که چتر بزرگی برای پوشش سراسری برای همه مردم ایجاد نکنیم، این تبعیض‌ها، دوگانگی‌ها، چندقطبی‌ها و خودی و غیر خودی‌ها، بناحق و برخلاف منافع ملی در کشور شکل می‌گیرد.

او با بیان اینکه خیلی از افراد هستند که ناآگاهانه با سوءاستفاده به این رفتارهای تبعیض آمیز دامن زدند و برخی از مردم را محروم کردند و این خود مسبب شکل گیری فساد در کشور شده، تصریح کرد: وقتی به عده‌ای این مجوز را می‌دهیم و آنها را خودی تلقی می‌کنیم و بخش بزرگی از جمعیت کشور را نادیده می‌گیریم، این روند رفته رفته شرایطی را مه‌ل‌آمیز امروز ایجاد می‌کند که بخش بزرگی از جمعیت از منابع و مواهب کشور محروم می‌شوند و عده‌ای قلیل که معمولاً دستی در قدرت دارند و ذی‌نفع هستند و از رانت و رابطه بر‌خور دارند، منابع کشور را به‌غارت می‌برند.

این تحلیلگر مسائل رفاه اجتماعی درباره سهمز یاد نهادهای مذهبی از بودجه عمومی بیان کرد: این هم حاصل همان رویکردهای مقطعی و افراطی است که شاید از اول انقلاب در کشور شکل گرفته و باعث شده خیلی از نهادهار حوزه‌های دولتی و حاکمیتی شکل بگیرند و از بودجه‌های این حوزه‌ها بر‌خوردار باشند، بدون اینکه عملکرد آنها مورد ارزیابی قرار بگیرد و پاسخگو باشند و بدون اینکه بررسی شود اهداف و فعالیت آنها در جهت منافع ملی کشور هست یا خیر؟

استفاده از منابع در گرو تغییر راهبرداست

حاج اسماعیلی با اظهار اینکه قطعاً منابع کافی در کشور داریم و ایران به نسبت جغرافیایش منابع طبیعی گسترده‌ای دارد، یادآور شد: نه فقط نفت بلکه ذخایر معدنی بسیار گسترده‌ای داریم و در عین حال ایران ظرفیت‌ها و فرصت‌های گردشگری زیادی هم در حوزه‌های آثار باستانی، زیبایی‌های طبیعی و گردشگری مذهبی و سلامت دارد. او تأکید کرد که به نسبت جمعیت کمی که مقابل منابع طبیعی داریم، باید رفاه عمومی خوبی داشته باشیم اما متأسفانه چالش‌های زیادی هست که به هر حال با انتخاب راهبردهای کلان فعلی کشور، باعث معقول ماندن این شرایط شده.

این کارشناس در پایان خاطر نشان کرد: ما نیازمند تغییر رویکرد برای کشور هستیم، در برخی از حوزه‌ها که به نفع منافع ملی ما نیست سرمایه‌گذاری افراطی کردیم و بخش زیادی از منابع کشور هزینه‌اموری شده که به نفع منافع ملی کشور نیست. اصلاح راهبرد کشور و رویکردهای اجرایی نیز نیازمند تازش نخبگان سیاسی، مسئولین رده بالا و کارشناسان است.

این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که دولت‌های اروپایی درباره اعمال لحظه‌ای این تحریم‌ها صحبتی به میان نیاوردند و صرفاً با تأیید گزارش‌های منتشرشده قصد خود را در تحریم شرکت هواپیمایی ایران اعلام کردند. چنان که دیوید لامی، وزیر امور خارجه بریتانیا، پس از دیدار با آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا، صراحتاً اعلام کرد داین ممنوعیت ۱۲ ماه طول می‌کشد تا اجر شود. به‌نظر می‌رسد بار دیگر مسئولان بدون توجه به جزئیات موضوع و صرفاً به این خاطر که با دیگر دولت‌ها مقابله به‌مثل کنند، خبر منتشر شده را تکذیب می‌کنند. اما نکته در خور توجه آنجاست که اگر اتهامات وارد به ایران واهی است، چرامستنداتی ارائه نمی‌شود و این خبر صرف‌رادر حفاظات ر کوتاه تکذیب می‌شود.

خبر اقتصادی

دبیر انجمن واردکنندگان فرآورده‌های خام دامی: سرانه مصرف گوشت در سال حدود ۷۰۰ گرم است

دبیر انجمن واردکنندگان فرآورده‌های خام دامی، اشاره به برخی آمارهای غیر واقعی از مصرف گوشت قرمز در کشور، میزان مصرف گوشت قرمز را سالانه کمتر از ۶۰۰ هزار تن اعلام کرد. به گزارش ایلنا، احمد ششاد افزود: بر اساس آمارهای غیررسمی میزان مصرف گوشت در کشور بین ۸۵۰ هزار تا یک میلیون تن در سال است، که از نظر مابین آمارهایمی تواند چندان درست باشد و برآورد‌های ما کمتر از این مقدار را نشان می‌دهد؛ شاید در سال‌های گذشته میزان مصرف بیشتری داشتیم، اما کم کم میزان مصرف گوشت از سال ۱۴۰۰ به بعد کمتر هم شد. او تأکید کرد که بانک مرکزی سرانه مصرف گوشت قرمز را حدود ۷۰۰ گرم برای هر نفر ایرانی اعلام کرده که بر این اساس هم با توجه به جمعیت کشور به رقم مصرفی حدود ۶۰۰ هزار تن در سال می‌رسیم.

یک مقام مسئول خبر داد: تولید بنزین با اکتان پایین به دلیل جبران ناترازی

مدیر عامل شرکت سرمایه گذاری نفت، گاز و پتروشیمی عنوان کرد: با پالایشگاه ستاره خلیج فارس توانایی تولید بنزین با اکتان بالا و بنزین سوپر را دارد که به دلیل ناترازی موجود به تولید بنزین با اکتان ۸۷ و البته قیمت ارزان شدید، به گزارش مهر، با یک ا فتهی تصریح کرد: تجهیزات موجود در این پالایشگاه فن آوری و تکنولوژی تولید با کیفیت بالا و حتی یورو ۵ را دارا هستند. این مساله خسارت و زیان بسیاری را به نفت ستاره وارد کرد. به‌اندک پول همین بنزین از هر زن هم ما پرداخت نشده است. هم اکنون بیش از ۶۰ همت به دلیل فروش بنزین از دولت طلب کار هستیم که فشار سنگینی بر نفت ستاره وارد کرد.

رئیس اتاق بازرگانی: رشد اقتصادی ۴.۵ درصدی اخیر بی‌کیفیت و ناپایدار است

رییس اتاق بازرگانی ایران اظهار کرد: با وجودی که رشد اقتصادی سه سال اخیر ۴.۵ درصد بوده اما این رشد بی‌کیفیت و ناپایدار است و به گواه گزارش شاخص در ماه‌هایمچنان صنعت کشور در کود به‌سری می‌برد و همه صنایع به جز صنایع غذایی در کود هستند. به گزارش ایلنا، صمد حسن زاده در شازدهمین جلسه دوره‌دهم هیات نمایندگان اتاق ایران گفت: دغدغه مهم مدیران واحدهای تولیدی این است که کشور مارشد اقتصادی است و اگر گاه با صدای بلند حرف می‌زنند به دلیل این است که نمی‌توانند فشارها را تحمل کنند و همه‌چنین ادامه‌داد: در شرایط رکودی باید از سیاست‌هایی استفاده کرد که به رونق تولید بماند و دولت نیز باید هزینه‌های خود را کاهش دهد و فشار کمتر به فعالان اقتصادی وارد آورد. همچنین موضوع قیمت‌گذاری دستوری در تدوین لایحه بودجه باید در اولویت باشد و همچنین در بودجه ۱۴۰۴ باید برای جبران قطعی برق و گاز صنایع کشور محلی برای پرداخت خسارت دیده‌شود و دولت باید به‌بودجه به‌عنوان سندسیاست مالی نگاه کند.

یک مقام صنفی: صادرات مرغ متوقف شد

مدیر عامل اتحادیه مرغداران گوشتی کشور خبر داد: صادرات مرغ برای تنظیم بازار داخلی و جلوگیری از افزایش قیمت‌ها متوقف شده.

گزارش تسنیم، علی‌ابراهیمی تأکید کرد: صادرات مرغ اندک و به‌طور میانگین روزانه در حدود ۱۲۰ تن بوده است و تأثیر کمی در تنظیم بازار دارد، اما با وجود این با تصمیم دولت صادرات مرغ متوقف شده است.

بانک مرکزی: پرداخت وام قرض الحسنه به کارکنان بانک مرکزی کذب است

مدیر کل منابع انسانی بانک مرکزی گفت: هیچ‌گونه تسهیلاتی خارج از مصوبات مرکزی تعریف و پرداخت نشده است. به گزارش ایلنا، کامیار گولواضافه کرد: نرخ سود این تسهیلات طبق مصوبه سال ۱۳۹۵ شورای پول و اعتبار حداقل ۱۰ درصد در نظر گرفته شده و به هیچ‌عنوان تسهیلات قرض الحسنه دستورالعمل‌های این بانک جایگاهی ندارد و از سال ۱۳۹۵ پرداختی در قالب تسهیلات قرض الحسنه از سرفصل‌های تسهیلات این بانک به هیچ یک از کارکنان بانک اعم از کلیه اعضای هیأت عامل و سایر سطوح صورت نگرفته است.

سد زیر ۱۵ درصد آب دارند

بر اساس آخرین آمار وضعیت سد‌های کشور، از ابتدای سال آبی تا تاریخ ۲۴ شهریور ماه سد زیر ۱۵ درصد آب دارند و حجم موجود در مخازن ۴۹ درصد است. به گزارش اسنا، سد طرک استان خراسان رضوی ۱۲ درصد، سد پازنه در خرداد حوضه قمره ۱۳ درصد، سد استقلال آذربایجان غربی ۱۲ درصد، سد وشمگیر، گلستان، بوستان، استان گلستان ۱۳ درصد، سد و دبال داراب استان فارس دودرصد، سد تنگویه سیرجان استان کرمان ۸ درصد و سد سواوه استان مرکزی هفت درصد آب دارند. میزان ورودی مخازن کل کشور از ابتدای سال آبی (ابتدای مهرماه) ۲۴ تا شهریور ماه معادل ۱۶۰ میلیارد متر مکعب بوده که در قیاس با سال گذشته که عددی معادل ۳۹.۱۷ میلیارد متر مکعب بوده در صد افزایش داشته است. همچنین میزان کل خروجی سد‌های کشور نسبت به سال قبل با ۶ درصد افزایش مواجه بوده است.